

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

**ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ**

Н А К А З

від _____ 20 __ року м. Тернопіль № _____

***Про проведення у 2022/2023 навчальному році
I та II етапів Всеукраїнського
конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт
учнів-членів Тернопільського обласного
комунального територіального
відділення Малої академії наук України***

Відповідно до пунктів 1.2, 1.5 та 1.7 розділу I, пункту 2.1.1. розділу II Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22 вересня 2011 року № 1099, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 17 листопада 2011 року за № 1318/20086 (зі змінами), пунктів 6 та 9 розділу I Правил Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 08 лютого 2021 року № 147, зареєстрованим у Міністерстві юстиції 05 квітня 2021 року за № 441/36063, наказу Міністерства освіти і науки України „Про проведення Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України у 2022/2023 навчальному році” від 04 листопада 2022 року № 985, керуючись Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 „Про введення воєнного стану в Україні” (зі змінами), затвердженим Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX та Указом Президента України від 12 серпня 2022 року № 573/2022 „Про продовження строку дії воєнного стану в Україні”, затвердженим Законом України від 15 серпня 2022 року № 2500-IX,

Департамент освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
№ 119/01-07 від 10.11.2022

Сертифікат 2B6C7DF9A3891DA10400000041227003B044803
Підписувач ХОМА ОЛЬГА ЗІНОВІЙВНА
Дійсний з 17.03.2022 12:24:14 по 17.03.2023 23:59:59

з метою духовного, творчого, інтелектуального розвитку учнівської молоді, створення умов для формування інтелектуального потенціалу нації

НАКАЗУЮ:

1. Провести I та II етапи Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Тернопільського обласного комунального територіального відділення Малої академії наук України у 2022/2023 навчальному році (далі – Конкурс) з дотриманням законодавства України про введення воєнного стану і запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 та згідно з Правилами проведення I та II етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Тернопільського обласного комунального територіального відділення Малої академії наук України у 2022/2023 навчальному році, що додаються (далі – Правила).

2. Керівникам органів управління освітою усіх рівнів:

до 15 січня 2023 року забезпечити проведення I етапу Всеукраїнського конкурсу захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України у філіях, відділеннях, наукових товариствах учнів;

провести фінансування I етапу конкурсу-захисту за рахунок місцевих бюджетів або інших джерел фінансування відповідно до чинного законодавства;

до 20 січня 2023 року для участі у II етапі Конкурсу організувати подання в Тернопільське обласне комунальне територіальне відділення Малої академії наук України документації відповідно до пункту 6.2. Правил.

3. Директору Тернопільського обласного комунального територіального відділення Малої академії наук України Олександрі Мигайчук:

організувати і провести до 26 лютого 2023 року II етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Тернопільського обласного комунального територіального відділення Малої академії наук України у два тури (I тур – постерний захист, II тур – наукова конференція) в дистанційній формі (онлайн).

затвердити кошторис на проведення II етапу Конкурсу, склад організаційного комітету та журі конкурсу;

забезпечити відповідно до затвердженого кошторису фінансування витрат на проведення II етапу Конкурсу;

до 10 березня 2023 року підготувати проект наказу департаменту освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації „Про підсумки

проведення у 2022/2023 навчальному році II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України”;

результати щодо проведення II етапу Конкурсу розмістити на вебсайті Тернопільського обласного комунального територіального відділення Малої академії наук України.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника директора - начальника управління загальної середньої, дошкільної, позашкільної, спеціальної освіти та цифрової трансформації департаменту освіти і науки облдержадміністрації Ганну Зварич.

Директор департаменту

Ольга ХОМА

Тетяна Боровська
Олександра Мигайчук
Ганна Зварич
Віталій Вітер

Додаток
до наказу департаменту освіти і
науки Тернопільської обласної
військової адміністрації
від _____ № _____

ПРАВИЛА ПРОВЕДЕННЯ
I та II етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів
Тернопільського обласного комунального територіального відділення
Малої академії наук України у 2022/2023 навчальному році

1. Загальні положення

1. 1. Ці Правила визначають порядок проведення I та II етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України (далі – Конкурс).

1. 2. У цих Правилах терміни вживаються в такому значенні:

анотація – узагальнений короткий виклад основного змісту дослідницької роботи, що дозволяє зрозуміти її суть і містить ключові слова;

декларація академічної доброчесності – документ, який учасник підписує особисто, чим засвідчує, що дослідницьку роботу ним виконано відповідно до зазначених у цій декларації принципів академічної доброчесності;

дослідницька робота – академічний текст, що розкриває актуальність, методологію та результати реалізації проєкту, засвідчує володіння учасником понятійно-категоріальним апаратом із обраної теми, компетентностями академічного письма;

мотиваційний лист – короткий текст, який сутнісно відображає персональні цінності учасника та його зацікавленість у реалізації проєкту;

наукова конференція – науковий захід, під час якого учасники представляють найбільш вагомні здобутки проєкту в формі наукової доповіді (повідомлення);

науково-дослідницька робота – індивідуальний дослідницький проєкт (далі – проєкт) наукового або науково-прикладного характеру, що має суспільно значимий результат, провадиться із застосуванням наукових методів; складовими проєкту є дослідницька робота, постерний захист, виступ на науковій конференції;

постерний захист – представлення з використанням постера (плаката) наукового апарату дослідження, ходу та реалізації проєкту у формі короткого повідомлення (на розсуд журі) та відповідей на питання журі;

Терміни: «академічна доброчесність», «порушення академічної доброчесності» вживаються у цих Правилах у значеннях, наведених в [Законі України](#) «Про освіту».

2. Мета та завдання Конкурсу

2.1. Всеукраїнський конкурс-захист науково-дослідницьких робіт учнів-членів Тернопільського обласного відділення МАН (далі – Конкурс) проводиться з метою популяризації наукової діяльності та розвитку наукового світогляду, пошуку й підтримки обдарованої учнівської молоді.

2.2. Основні завдання Конкурсу:

- стимулювання творчого самовдосконалення дітей, учнівської молоді;
- виявлення, розвиток обдарованих учнів, надання їм допомоги у виборі професії, залучення їх до науково-дослідницької, наукової, проєктної, конструкторської, винахідницької та пошукової діяльності;
- реалізація здібностей талановитих і обдарованих учнів;
- формування творчого покоління молодих науковців і практиків для різних галузей суспільного життя;
- формування в учнівській молоді навичок дослідницької роботи, відповідальності за результати власних досліджень;
- популяризація досягнень науки, техніки та новітніх технологій;
- залучення професорсько-викладацького складу, аспірантів, студентів закладів вищої освіти, працівників наукових установ до активної роботи з обдарованою учнівською молоддю;
- формування команд для участі у всеукраїнських, міжнародних олімпіадах, конкурсах, турнірах тощо.

3. Учасники Конкурсу

3.1. Участь у Конкурсі можуть брати здобувачі освіти закладів загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти віком, як правило, від 14 до 18 років (8-11 класів), які за станом здоров'я можуть бути допущені до участі в Конкурсі (далі – учасники).

3.2. До II етапу Конкурсу допускаються слухачі філій, відділень, наукових товариств, які стали переможцями I етапу Конкурсу (зайняли I, II, III місця).

3.3. Учасник може брати участь у декількох наукових секціях за умови подання такої ж кількості робіт різних за змістом відповідно до напрямів наукових секцій.

3.4. Учасник Конкурсу не може подавати однакові за змістом роботи у різні секції.

3.5. До складу команд не повинні входити сторонні особи (батьки, родичі) з метою недопущення їх втручання у перебіг Конкурсу та забезпечення максимальної об'єктивності його результатів.

3.6. До місця проведення Конкурсу учасники прибувають організовано у супроводі керівника команди, який призначається з числа керівників гуртків, секцій, вчителів, викладачів навчальних закладів, активних учасників підготовки учнів до конкурсу. На керівника команди покладається відповідальність за життя і здоров'я членів команди.

3.7. Учасники Конкурсу зобов'язані дотримуватися вимог цих Правил, програми конкурсу, норм поведінки, правил техніки безпеки та виконувати рішення оргкомітету й журі.

3.8. У разі порушення учасником цих вимог спільним рішенням оргкомітету та журі учасники можуть позбавлятися права на участь у Конкурсі.

3.9. Фото-, кіно-, відеозйомки під час проведення Конкурсу здійснюються з дотриманням вимог чинного законодавства.

4. Керівництво Конкурсу

4.1. Керівництво з підготовки та проведення I етапу Конкурсу здійснюють: органи управління освітою ОТГ, райдержадміністрацій, Бережанської, Кременецької, Тернопільської та Чортківської міських рад, відповідальні за роботу філій, керівники наукових товариств та навчальних закладів, на базі яких працюють секції обласного територіального відділення МАН України.

4.2. Керівництво з підготовки та проведення II етапу Конкурсу здійснює:

- Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації;
- Тернопільське обласне комунальне територіальне відділення МАН України;
- Президія Тернопільського обласного комунального територіального відділення Малої академії наук України;
- Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка;
- Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя;
- Тернопільський національний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського;
- Західноукраїнський національний економічний університет.

5. Журі та оргкомітет Конкурсу

5.1.1. Для організації та проведення I та II етапів Конкурсу створюється організаційний комітет.

5.1.2. Оргкомітет формується з числа керівників установ та організацій, що проводять Конкурс, викладачів закладів вищої освіти, громадських організацій, товариств, благодійних фондів тощо.

5.1.3. Очолює оргкомітет голова, який має заступників і секретаря. Голова оргкомітету здійснює розподіл доручень між його членами та керує роботою з організації і проведення Конкурсу.

5.1.4. Проводить організаційну роботу з підготовки Конкурсу, визначає і забезпечує порядок його проведення, створює робочі групи.

5.1.5. Готує документацію для проведення Конкурсу (програми, дипломи, бланки протоколів, звіти тощо).

5.1.6. Формує склад учасників II етапу Конкурсу із числа переможців I етапу на основі відповідних підсумкових документів (протоколів, заявок).

5.1.7. За поданням журі приймає рішення щодо визначення і нагородження переможців II етапу Конкурсу, визначає остаточний склад команд для участі у III етапі.

5.1.8. Складає звіти про проведення Конкурсу.

5.1.9. Сприяє висвітленню результатів Конкурсу в засобах масової інформації.

5.2.1. Журі I та II етапів Конкурсу створюється з метою забезпечення об'єктивності оцінювання проєктів, їх представлення учасниками та визначення переможців.

5.2.2. Журі конкурсу формується відповідно до секцій наукових відділень з фахівців кожного профілю, педагогічних працівників закладів вищої освіти, викладачів, учителів, методистів тощо.

5.2.3. До складу журі Конкурсу входить голова та члени журі. Журі очолює голова.

5.2.4. Кількість членів журі не повинна перевищувати третини від кількості учасників Конкурсу.

5.2.5. Членами журі не можуть бути наукові керівники учнівських робіт.

5.2.6. Журі рекомендує кандидатів до складу команд для участі у наступному етапі конкурсу.

5.3.1. Склад оргкомітету та журі I етапу Конкурсу, а також рішення оргкомітетів затверджуються відповідними наказами органів управління освітою ОТГ, райдержадміністрацій, міських рад, директорами навчальних закладів.

5.3.2. Склад оргкомітету та журі II етапу Конкурсу затверджується наказом департаменту освіти і науки обласної військової адміністрації за поданням Тернопільського обласного комунального територіального відділення МАН України та оголошується під час відкриття конкурсу.

6. Терміни, місце та умови проведення Конкурсу

6.1. Конкурс проводиться у три етапи:

I етап (районний (міський)) – до **15 січня 2023 року** у міському відділенні МАН, філіях та наукових товариствах учнів;

II етап (обласний) – до **26 лютого 2023 року** в м. Тернополі у два тури:

I тур – постерний захист (це безпосереднє спілкування учасника Конкурсу із членами журі у форматі питань-відповідей, під час якого журі можуть перевірити його знання з теми дослідження на основі представленого постера, в тому числі з дисципліни, самостійність виконання дослідження. Тривалість кожного захисту – до 20 хвилин (представлення проекту – до 3 хвилин; відповіді на запитання журі – від 7 до 15 хвилин).

II тур – наукова конференція передбачає презентацію учасником лише найсуттєвіших результатів дослідження перед журі й іншими учасниками наукової секції. Дозволяє оцінити вміння учасника обирати основне й презентувати його, спрямована на формування розуміння того, як оприлюднюється й поширюється нове наукове знання. Тривалість виступу на науковій конференції – до 10 хвилин (представлення результатів дослідження учасником – до 7 хвилин, для відповіді на запитання – до 3 хвилин). Учасники конференції готують презентацію для візуалізації своєї доповіді.

III етап (Всеукраїнський) – до **30 червня 2023 року** в м. Києві (онлайн).

Терміни проведення II етапу Конкурсу будуть повідомлені додатково.

6.2. Для участі у II етапі Конкурсу до 20 січня 2023 року необхідно подати такі документи:

- заявки на участь у II етапі Конкурсу (додаток 1);
- інформація про результати участі вихованців у I етапі Конкурсу (додаток 2).

- науково-дослідницькі роботи учасників на паперових і електронних носіях, оформлені згідно вимог (додаток 3);
- відгуки наукових керівників, рецензії фахівців у відповідній галузі;
- мотиваційні листи (додаток 4);
- анотації дослідницьких робіт усіх учасників II етапу на паперових і електронних носіях (додаток 5);
- декларація академічної доброчесності (додаток 6);
- паспорти експонатів (розробок) за їх наявності (додаток 7);
- анкета учасника II етапу Конкурсу (додаток 8);
- по дві фотографії кожного учасника розміром 3,5 × 4,5 см;
- постер, збережений у форматі PDF на електронному носії (обсяг пам'яті не більше 3 МБ) (додаток 9).

6.3. Перелік наукових секцій, в яких проводиться Конкурс:

Наукове відділення	Секція
I. Літературознавства, фольклористики та мистецтвознавства	1. Українська література
	2. Зарубіжна література
	3. Фольклористика
	4. Мистецтвознавство
	5. Літературна творчість
	6. Кримськотатарська гуманістика
II. Мовознавства	1. Українська мова
	2. Іспанська мова
	3. Англійська мова
	4. Німецька мова
	5. Французька мова
	6. Польська мова
III. Філософії та суспільствознавства	1. Філософія
	2. Соціологія
	3. Правознавство
	4. Релігієзнавство
	5. Педагогіка
	6. Журналістика
	7. Психологія
IV. Історії	1. Історія України
	2. Археологія
	3. Історичне краєзнавство
	4. Етнологія
	5. Всесвітня історія
V. Наук про Землю	1. Географія
	2. Геологія, гідрогеологія та геофізика
	3. Метеорологія та кліматологія
	4. Гідрологія
	5. Геоінформаційні системи та дистанційне зондування Землі

VI. Технічних наук	1. Технологічні процеси та перспективні технології
	2. Електроніка та приладобудування
	3. Матеріалознавство
	4. Авіа- та ракетобудування, машинобудування і робототехніка
	5. Інформаційно-телекомунікаційні системи та технології
	6. Екологічно безпечні технології та ресурсозбереження
	7. Науково-технічна творчість та винахідництво
VII. Інформаційних технологій	1. Комп'ютерна інженерія
	2. Кібербезпека
	3. Програмна інженерія
	4. Системи та технології штучного інтелекту
	5. Internet-технології та WEB дизайн
	6. Навчальні, ігрові програми та віртуальна реальність
VIII. Математики	1. Математика
	2. Прикладна математика
	3. Статистика
IX. Фізики і астрономії	1. Теоретична фізика
	2. Прикладна фізика
	3. Астрономія
	4. Аерофізика та космічні дослідження
X. Економіки	1. Економіка та економічна політика
	2. Прикладна макроекономіка та мікроекономіка
	3. Фінанси, банківська справа та страхування
	4. Менеджмент та маркетинг
XI. Хімії та біології	1. Загальна біологія
	2. Біологія людини
	3. Ботаніка
	4. Зоологія
	5. Медицина
	6. Охорона здоров'я
	7. Хімія
XII. Екології та аграрних наук	1. Екологія
	2. Охорона довкілля та раціональне природокористування
	3. Агрономія
	4. Технології виробництва продукції тваринництва та ветеринарна медицина
	5. Лісознавство
	6. Селекція та генетика

6.4. Умови проведення I та II етапів Конкурсу

6.4.1. I та II етапи Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України проводиться за такими розділами:

- Заочне оцінювання науково-дослідницьких робіт.
- Постерний захист.
- Наукова конференція.

№ з/п	Розділи конкурсу	Максимальна сума балів
1	Заочне оцінювання дослідницьких робіт	20
2	Постерний захист	45
3	Наукова конференція	35
Усього		100

Максимальна сума балів, яку може набрати учасник за участь у всіх розділах програми II етапу Конкурсу, становить 100 балів.

Заочне оцінювання дослідницьких робіт здійснюється журі на предмет дотримання учасниками Вимог щодо написання, оформлення та представлення учнівських дослідницьких робіт згідно з додатком 3 до цих Правил.

Учні 10-11 класів подають науково-дослідницькі, експериментальні, конструкторські роботи, учні 9 класу – реферативні роботи.

Роботи повинні мати проблемний характер, що підтверджує обізнаність конкурсанта щодо сучасного стану галузі дослідження, опанування ним методики експерименту, наявність власних даних дослідів, спостережень, пошукової роботи, обробки результатів аналізу та узагальнення. Робота має ґрунтуватись на певній науковій базі (посилання на відповідну літературу, її перелік) і відображати власну позицію дослідника.

Тематика науково-дослідницьких робіт не обмежується.

До розгляду не приймаються роботи, тема і зміст яких не відповідають профілю секції; роботи, що були представлені у попередні роки і не мають суттєвого доопрацювання; роботи, які є плагіатом; компілятивні роботи без самостійного дослідження, опрацювання джерел та власних висновків з обраної тематики.

Дослідницькі роботи учасників Конкурсу перевірятимуться на плагіат.

Критерії заочного оцінювання дослідницьких робіт

№ з/п	Критерії	Бали
1	Аргументованість вибору теми дослідження, науково-прикладне значення роботи	3
2	Системність і повнота розкриття теми	4
3	Вміння чітко та ясно викладати свої думки, критично осмислювати використані джерела	5
4	Рівень виконання завдань, їх відповідність меті дослідження	4
5	Відповідність вимогам оформлення дослідницьких робіт (науковий стиль мовлення, наявність всіх структурних елементів, коректність оформлення джерел та цитування, грамотність)	4
Всього		20

Постерний захист проходить у кожній науковій секції окремо та індивідуально із кожним учасником.

Постер має містити інформацію про мету, завдання, об'єкт, предмет, результати дослідження, висновки згідно з Вимогами до оформлення постера (додаток 9).

Паперовий макет постера необхідно готувати у випадку очного проведення конкурсу і лише електронний варіант – у випадку дистанційного.

Під час постерного захисту учасник може використовувати макети, які відповідають правилам техніки безпеки.

Для представлення проекту учаснику надається до 3 хвилин, для відповідей на запитання журі – від 7 до 15 хвилин.

Критерії оцінювання постерного захисту

№ з/п	Критерії	Бали
1	Дослідницький характер проекту	9
2	Доцільність та коректність використаних методів дослідження, відповідність висновків (результатів) поставленим завданням	11
3	Ступінь самостійності і особистий внесок автора в дослідження	9
4	Презентаційні навички: культура мовлення, вільне володіння матеріалом, вичерпність, змістовність та наукова коректність відповідей	9
5	Відповідність постера вимогам	7
	Всього	45

Наукова конференція проходить у кожній науковій секції окремо. Порядок виступів учасників і дебатів визначаються членами журі.

Для виступу на науковій конференції учаснику надається до 7 хвилин, для відповіді на запитання – до 3 хвилин.

Після виступу всіх учасників у науковій секції журі проводить оцінювання.

Критерії оцінювання наукової конференції

№ з/п	Критерії	Бали
1	Актуальність теми дослідження	5
2	Чіткість, логічність і послідовність викладення матеріалу	7
3	Критичний аналіз досліджуваної проблеми з зазначенням особистого внеску учасника у її вирішенні	9
4	Самостійність, оригінальність і доказовість суджень	9
5	Культура мовлення, вільне володіння матеріалом, доступність та оригінальність подання інформації кваліфіковане ведення дискусії (вичерпність відповідей і змістовність, наукова коректність заданих запитань)	5
	Всього	35

Роботи, що подаються на секції іноземних мов, повинні мати виключно мовознавчий напрям, виконуватися державною мовою. До роботи додається анотація іноземною мовою. Захист проводиться також іноземною мовою.

Роботи із зарубіжної літератури виконуються державною мовою.

6.4.2. Під час постерного захисту та наукової конференції дозволяється лише присутність (підключення, у випадку дистанційного проведення Конкурсу) учасника конкурсу, втручання сторонніх осіб забороняється.

6.4.3. На підставі протоколів заочного оцінювання дослідницьких проєктів, постерного захисту та наукової конференції організаційним комітетом складається підсумковий протокол проведення II етапу Конкурсу в кожній науковій секції, який є підставою для встановлення результатів.

6.4.4. За певних організаційних передумов (наприклад, недостатня кількість учасників секцій) оргкомітет залишає за собою право об'єднувати роботу секцій.

6.4.5. Усі науково-дослідницькі роботи повинні бути оформлені згідно з Вимогами щодо написання, оформлення та представлення учнівських науково-дослідницьких робіт, поданих у додатку 3 до Правил проведення I та II етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України.

6.4.6. На виконання Статті 42 Закону України «Про освіту» наукові роботи, подані на обласний конкурс-захист науково-дослідницьких робіт, мають відповідати принципу академічної доброчесності.

6.4.7. Наукові роботи після захисту автору не повертаються. Оцінка конкурсних робіт проводиться відповідно до вимог Правил проведення I та II етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт.

6.4.8. У разі порушення учасником цих Умов організаційний комітет I та II етапів Конкурсу має право дискваліфікувати такого учасника.

Учасник, щодо якого порушено питання про дискваліфікацію, має право надати організаційному комітету I та II етапів Конкурсу свої пояснення в письмовій формі.

Рішення про дискваліфікацію учасника Конкурсу приймається на засіданні організаційного комітету I та II етапів.

6.4.9. Правові відносини, пов'язані і захистом й обробкою персональних даних учасників, здійснюються з дотриманням вимог Закону України «Про захист персональних даних».

7. Умови визначення результатів Конкурсу

7.1. Переможці I та II етапів Конкурсу визначаються в кожній науковій секції окремо за сумою балів, набраних учасниками в усіх розділах програми.

7.2. Переможцями Конкурсу є учасники, які в наукових секціях посіли перше, друге та третє місця та відзначені дипломами відповідно I, II і III ступенів. Визначається одне - I місце, два - II місце, три - III місце.

7.3. Максимальна сума балів, яку може набрати учасник за участь у всіх розділах програми Конкурсу, становить 100 балів.

Перше місце не визначається, якщо учасник не набрав 85 балів.

Друге місце не визначається, якщо учасник не набрав 80 балів.

Третє місце не визначається, якщо учасник не набрав 75 балів.

7.4. При рівній сумі балів декількох учасників місця визначаються з урахуванням підсумків постерного захисту.

7.5. Результати Конкурсу оголошуються в останній день відповідного етапу Конкурсу. Проміжні результати (заочне оцінювання науково-дослідницьких робіт, постерний захист та наукова конференція) не оприлюднюються до завершення Конкурсу.

7.6. Результати I етапу Конкурсу затверджуються відповідними наказами відділів освіти, (управлінь) всіх рівнів, директорами навчальних закладів.

7.7. Результати II етапу Конкурсу затверджуються відповідним наказом департаменту освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації.

7.8. Учасником III етапу Конкурсу може бути лише один представник від кожної секції, який зайняв перше місце (як виняток друге) у II етапі Конкурсу.

7.9. У разі виникнення питань щодо результатів участі у II етапі Конкурсу учасник після оголошення результатів може подати до організаційного комітету II етапу заяву в письмовій формі для отримання роз'яснень. Відповідь на таку заяву надається в порядку, визначеному законодавством.

8. Нагородження переможців Конкурсу

8.1. Переможці II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт нагороджуються дипломами департаменту освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації I, II та III ступенів.

8.2. За рішенням журі конкурсу переможці II етапу беруть участь у III етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт.

8.3. Автори кращих проєктів можуть бути відзначені спеціальними дипломами, відзнаками та призами, а також спеціальними стипендіями установ, закладів, громадських і благодійних організацій тощо.

9. Фінансування

9.1. I етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Тернопільського обласного комунального територіального відділення Малої академії наук України проводиться за рахунок місцевих бюджетів або інших джерел фінансування відповідно до чинного законодавства.

9.2. II етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Тернопільського обласного комунального територіального відділення Малої академії наук України проводиться за кошти обласного відділення Малої академії наук України в межах видатків, передбачених кошторисами, затвердженими в установленому порядку (оплата журі, оргкомітету, придбання канцтоварів). Видатки на проїзд учасників II етапу Конкурсу і керівників команд, харчування в дорозі та під час конкурсу забезпечується за кошти відряджаючих установ та організацій.

Додаток 1

до п. 6.2. Правил проведення I та II етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України у 2022/2023 навчальному році

ЗАЯВКА

на участь у II етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів _____ філії Тернопільського обласного відділення Малої академії наук України у 2022/2023 навчальному році

№ з/п	Наукове відділення	Секція	ПІБ учня	Заклад освіти	Клас	Тема наукового дослідження	Діюча електронна адреса учня зареєстрована на gmail, телефон	Науковий керівник (ПІБ)	Контактний телефон керівника, електронна адреса

Голова оргкомітету

_____ / _____

Начальник (завідувач) відділу (управління) освіти

або Директор закладу освіти

_____ / _____

Додаток 2
до п.6.2. Правил проведення I та II етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України у 2022/2023 навчальному році

ІНФОРМАЦІЯ

про проведення I етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів _____ філії Тернопільського обласного комунального територіального відділення Малої академії наук України у 2022/2023 навчальному році

№ за/п	Наукове відділення											
	I етап конкурсу											
	Наукова секція	Місце проживання						Усього		Кількість учасників		
		Регіональні центри		Міста, районні центри		Села, селища міського типу						
К-сть учасників		К-сть переможців	К-сть учасників	К-сть переможців	К-сть учасників	К-сть переможців	К-сть учасників	К-сть переможців	9 клас	10 клас	11 клас	
Разом												

Відповідальний за роботу філії _____
Начальник (завідувач) відділу (управління) освіти
або Директор закладу освіти _____

Додаток 3
до п. 6.2. Правил проведення I та II
етапів Всеукраїнського конкурсу-
захисту науково-дослідницьких робіт
учнів-членів МАН
у 2022/2023 навчальному році

ВИМОГИ
**щодо написання, оформлення та представлення учнівських науково-
дослідницьких робіт**

I. Загальні положення

1. На Конкурс подаються дослідницькі роботи (далі - роботи) проблемно-пошукового характеру, які відображають методологію, процес, результати власного дослідницького проєкту, відповідають віковим інтересам і пізнавальним можливостям учасників Конкурсу. Тематика проєктів має відповідати напрямам наукових секцій наукових відділень МАН України.

2. Проєкт має ґрунтуватись на певних науковій та експериментальній базах, містити дані особисто проведених дослідів, спостережень чи пошукової роботи; результати їх обробки, аналізу та узагальнення; посилання на відповідні наукові джерела; відображати власну позицію дослідника.

У проєкті чітко визначаються: мета, об'єкт, предмет дослідження, завдання, методи дослідження, відмінність та перевага запропонованих підходів і результатів.

Зміст і результати досліджень викладаються стисло, логічно, грамотно й аргументовано, без загальних слів і міркувань, бездоказових тверджень, тавтології.

Назва проєкту має бути стислою та відповідати суті наукової проблеми (завдання), що вирішується.

3. До роботи додаються відгуки наукового керівника та рецензія фахівця у відповідній галузі (педагогічного, наукового чи науково-педагогічного працівника). Достовірність наведених у проєкті результатів підтверджується у відгуку науковим керівником.

4. Робота оформлюється у двох примірниках: один використовується журі під час заочного оцінювання, другий - учасником під час Конкурсу. Обидва примірники роботи мають бути ідентичними.

5. До розгляду не приймаються проєкти (роботи):

- ✓ тема та зміст яких не відповідають профілю наукової секції;
- ✓ які були представлені в попередні роки і не мають суттєвого доопрацювання;
- ✓ які містять плагіат, інші випадки порушення академічної доброчесності;
- ✓ без самостійного дослідження, опрацювання джерел і власних висновків;
- ✓ без принаймні одного з необхідних структурних елементів роботи, передбачених розділом II цих вимог.

Автори таких робіт після заочного оцінювання дослідницьких проєктів отримують відповідну рецензію та до подальшої участі в Конкурсі не допускаються.

II. Структура роботи

Робота має бути побудована за певною структурою. Основними складовими структури роботи є такі:

титульний аркуш
анотація;
зміст;
перелік умовних позначень, символів, скорочень, термінів (за потреби);
вступ;
основна частина;
висновки;
список використаних джерел;
додатки (за потреби).

III. Вимоги до змісту роботи

1. Титульний аркуш є першою сторінкою роботи, що заповнюється за зразком, наведеним у додатку 1.

2. Анотація є узагальненим коротким викладом основного змісту роботи (від 100 до 250 слів, текст обсягом до однієї сторінки) та містить ключові слова. Не допускається копіювання будь-якої частини тексту дослідницької роботи (в тому числі вступу або висновків). Слід уникати таких формулювань: «метою роботи є», «основними завданнями визначено» тощо. В анотації подається стисла характеристика змісту роботи з визначенням основної мети, актуальності та завдань наукового дослідження і виписується через висвітлення основних розділів дослідницької роботи та їх представлення в короткій формі. Також у ній зазначаються висновки й отримані результати проведеної роботи, ключові слова. Зміст кожного із розділів розкривається одним-двома реченнями. Сукупність ключових слів повинна відповідати основному змісту роботи, відображати тематику дослідження. Кількість ключових слів становить від п'яти до десяти. Ключові слова подаються в називному відмінку, друкуються в рядок через кому наприкінці анотації.

У заголовку анотації наводяться такі дані: назва роботи; прізвище, ім'я, по батькові автора; назва територіального відділення Малої академії наук України; назва закладу позашкільної освіти; назва закладу освіти; клас (курс); назва населеного пункту; прізвище, ім'я, по батькові, посада (за наявності - науковий ступінь, вчене звання) наукового керівника.

3. Зміст подається на початку роботи. Він містить назву і номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема вступу, висновків до розділів, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел тощо.

4. Якщо в роботі використано специфічну термінологію, а також маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо, то їх перелік подається у вигляді окремого списку, який розміщується перед вступом.

Перелік має розміщуватись двома стовпчиками: у лівому в алфавітному порядку наводяться умовні позначення, символи, одиниці скорочення або терміни; у правому – їх детальне розшифрування.

Якщо в роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення тощо повторюються менше трьох разів, перелік не складається, а їх розшифрування наводиться в тексті при першому згадуванні.

5. У вступі коротко обґрунтовуються актуальність і доцільність обраної теми, підкреслюється сутність досліджуваної проблеми; формулюються мета роботи, зміст поставлених завдань, об'єкт і предмет дослідження; подаються перелік використаних методів дослідження, характеристика проєкту (теоретична/прикладна); вказуються наукові положення, запропоновані учасником особисто, відмінність отриманих результатів від відомих раніше; повідомляється про наукове використання результатів досліджень або даються рекомендації щодо їх використання, для прикладних робіт повідомляється про прикладну цінність отриманих результатів.

У разі використання в роботі ідей або розробок, що належать співавторам, слід вказати на цей факт і зазначити конкретний особистий внесок учасника. Також зазначаються відомості про публікації за матеріалами проєкту та апробацію результатів дослідження (за наявності).

Орієнтовний обсяг вступу - 2-3 сторінки.

6. Основна частина роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів.

Кожний розділ розпочинається з нової сторінки. Основному тексту розділу може передувати коротка передмова з описом обраного напрямку дослідження та обґрунтуванням застосованих методів досліджень. У кінці кожного розділу формулюються висновки зі стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дає можливість звільнити основні висновки від другорядних подробиць.

В основній частині роботи наводяться характеристика джерел, використаних для написання роботи, та короткий огляд літератури за тематикою дослідження, включаючи міжнародні й вітчизняні наукові публікації за темою останніх років, окреслюються основні етапи наукової думки за визначеною проблемою, вказуються питання, які залишилися невирішеними; обґрунтовується вибір напрямку досліджень, наводяться методика та техніка дослідження; подаються відомості про обсяг дослідження; викладаються, аналізуються та узагальнюються отримані результати, подається їх оцінка.

Зміст основної частини має відповідати темі роботи та повністю її розкривати.

7. Висновки мають містити стислий виклад результатів вирішення наукової проблеми та поставлених завдань, зроблених у процесі аналізу обраного матеріалу, оцінок та узагальнень. Необхідно підкреслити їх самостійність, теоретичне та (або) прикладне значення, акцентувавши увагу на кількісних і якісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів та надати рекомендації щодо їх використання.

8. Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел.

Список використаних джерел слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Відомості про джерела складаються відповідно до вимог, зазначених у стандартах:

ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» затверджений наказом ДП «УкрНДНЦ» від 22 червня 2015 року № 61;

ДСТУ 3008-2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання» затверджений наказом ДП «УкрНДНЦ» від 22 червня 2015 року № 61;

ДСТУ 4331:2004 «Правила описування архівних документів», затвержені наказом Держспоживстандарту України від 17 серпня 2004 року № 181;

ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила», затверджений наказом Мінекономрозвитку від 22 серпня 2013 року № 1010;

Наприклад:

книга одного автора	Гейман Н. Скандинавська міфологія / пер. з англ. М. Бакалова. Київ: КМ-БУКС, 2018. 256 с.
книга двох авторів	Гокінг С., Гокінг Л. Джордж і таємний ключ до Всесвіту / пер. з англ. Г. Лелів. Львів: Вид-во Старого Лева., 2016. 312 с.
книга трьох авторів	Гейтенко В.В., Пристинський В.М., Пристинська Т. Б. Педагогічний супровід підлітків старшого шкільного віку у середовищі асоціальних й антисоціальних неформальних молодіжних організацій: моногр. / Держ. ВНЗ «Донбас. держ. пед. ун-т», н.-д. лаб. взаємодії духов. й фіз. виховання дітей та підлітків. Слов'янськ: Вид-во Б.І. Маторіна, 2019. 299 с.
книга чотирьох авторів	Андрейчин М.А., Крушельницький О. Д., Копча В.С., Огороднічук І.В. Військова епідеміологія з епідеміологією надзвичайних ситуацій. Тернопіль: Укрмедкнига, 2015. 320 с.
книга п'яти авторів і більше	Кітч у мистецтві, етосі та вихованні: колект. моногр. / відп. ред., керівники проекту: Г. Гжибек, Т. Дубровний, Ш. Сібек / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів: Растр-7, 2019. 144 с.
збірник	Бізнес і права людини: основні виклики для нових демократій: зб. статей і тез: матеріали до Панел. дискусії, 25.09.2019 р., Харків. міжнар. юрид. форум, 24-28 верес. 2019 р. / уп. О.О. Уварова. Харків: Право, 2019. 128 с.
багатотомна книга	Кримський А.Ю. Вибрані сходинки праці. В 5 т. Т. 4. Іраністика / НАН України, Ін-т сходинки ім. А.Ю. Кримського. Київ: Стило, 2008. 387 с.
дисертація та автореферат дисертації	Сталінська Г.Д. Вінтажний інтер'єр: генеза та принципи формування: дис.канд. мистецтвознавства: 17.00.07 /; Харків. держ. акад. дизайну мистецтв. Харків, 2019. 400 с. Костюк О.П. Зачіска як культурно-антропологічний феномен у контекстах ініціації: автореф. дис.канд. філос. наук: 09.00.04 / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. Харків, 2019. 21 с
матеріали конференцій	Проблеми матеріалознавства та інженерії поверхні: тези конференції MSSE2019. Конференція молодих науковців з матеріалознавства та інженерії поверхні, 25-27 вересня 2019 р. / відп. ред. В.Р. Скальський; НАН України, Фіз.- мех. ін-т ім. Г.В. Карпенка. Львів: Бона, 2019. 206с.
стаття із продовжуваного видання (наукового журналу)	Кравченко О.М. Космофізика - нова методологія. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Гуманітарні науки. 2014. Вип. 203(1). С. 94-101.

стаття із періодичного видання (журнал, газета)	Тацій В.Я. Тютюгін В. І. Пономаренко Ю.А. Виклики сучасності і кримінальне право. Голос України. 2016. 29 січ. (№ 16). С. 6-7.
рецензія	Павлів В. «Медієтика»: про унікальність та універсальність професійного досвіду. Наукові записки УКУ. 2015. Ч. 6: Журналістика. Медіакомунікації, вип. 1. С. 209-212. Рец. на кн.: К.Г. Крістіанс, М. Факлер, К.Б. Річардсон та ін. Медієтика: практичні випадки та моральні міркування / пер. з англ. Олег Король; наук. ред. Ніна Зражевська. Львів: Видавництво Українського католицького університету, 2014. 592 с.
картографічні документи	Малий атлас світу: Карти / Держ. служба України з питань геодезії, картографії та кадастру, ДНВП «Картографія»; ред. В.В. Радченко; дизайнери: М.Б. Гутман, С.М. Сухенко; М- би різні. Київ: ДНВП «Картографія», 2019. 64 с.
електронні джерела	<u>Конституція України</u> : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/paran4202 (дата звернення: 12.12.2019)

9. У додатках містяться допоміжні або додаткові матеріали, необхідні для повноти сприйняття проекту, кращого розуміння отриманих результатів: проміжні математичні доведення, формули та розрахунки, додаткові таблиці, графіки, рисунки, ілюстрації тощо.

IV. Правила оформлення роботи

1. Робота друкується шрифтом Times New Roman текстового редактора Word (або Open Office) розміру 14 на одному боці аркуша білого паперу формату А4 з інтервалом 1,5 (до 30 рядків на сторінці).

Поля: ліве, верхнє і нижнє – не менше 20 мм, праве – не менше 10 мм.

Обсяг роботи складає 15-20 (для гуманітарних напрямів - 20-25) друкованих сторінок. До загального обсягу роботи не входять: анотація, мотиваційний лист, додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Текст роботи має бути написаний без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок.

Роботи виконуються державною мовою; до роботи з іноземної мови додається анотація іноземною мовою. Постерний захист та конференція для секцій відділення мовознавства (крім секції «Українська мова») здійснюється іноземною мовою.

Кожна структурна частина роботи починається з нової сторінки. Заголовки структурних частин друкуються великими літерами симетрично до набору: «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ». Заголовки підрозділів друкуються маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Заголовки пунктів друкуються маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в підбір до тексту.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом має дорівнювати 3-4 інтервалам.

2. Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, рисунків, таблиць, формул подається арабськими цифрами без знаку «№».

Усі сторінки роботи, враховуючи титульну сторінку, анотацію та додатки, підлягають суцільній нумерації; номер на титульній сторінці не ставиться, а на наступних сторінках проставляється у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Нумеруються тільки розділи основної частини. Зміст, вступ, висновки не нумеруються.

Номер розділу ставиться після слова «РОЗДІЛ», після номера крапка не ставиться. Заголовок розділу друкується з нового рядка.

Підрозділи нумеруються в межах кожного розділу за правилом: номер розділу, номер підрозділу. У кінці номера підрозділу має стояти крапка, наприклад: «2.4.». Заголовок підрозділу наводиться в тому самому рядку.

Пункти нумеруються в межах кожного підрозділу таким чином: номер розділу, номер підрозділу, номер пункту, наприклад: «2.3.4.». Заголовок пункту наводиться в тому самому рядку, але пункт може й не мати заголовка.

У кінці назв розділів, підрозділів, пунктів крапка не ставиться.

Формули нумеруються в межах розділу. Наприклад, «формула (2.3)» означає «формула 3 розділу 2». Наявність підрозділів на нумерацію формул не впливає. Формули, на які немає посилань, можна не нумерувати. Номер необхідно брати в круглі дужки та розміщувати на правому полі сторінки на рівні нижнього рядка формули, якої він стосується.

Рисунки нумеруються в межах розділу арабськими цифрами (аналогічно до формул та підрозділів) і позначаються словом «Рис.», наприклад «Рис. 1.2».

Таблиці нумеруються послідовно в межах розділу. У правому верхньому куті над заголовком таблиці розміщується напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 2.3».

Додатки оформлюються як безпосереднє продовження роботи на наступних сторінках. Вони розміщуються в порядку згадування в тексті роботи. Кожен із додатків має розміщуватись на окремій сторінці. Додаток повинен мати заголовок, який друкується угорі симетрично відносно тексту. Додатки нумеруються великими українськими літерами та позначаються словом «Додаток», наприклад: «Додаток Б».

3. Під час написання роботи учасник має посилатися на наукові джерела, матеріали, ідеї, висновки, результати, які використовуються в роботі. Це дає можливість перевірити наведені відомості. Посилатися слід на останні видання публікацій.

Якщо в роботі використовуються відомості з матеріалів з великою кількістю сторінок, тоді слід точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул із джерела.

Посилання в тексті роботи на джерело зазначається порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1-7]...».

Якщо в тексті роботи необхідно зробити посилання на конкретні відомості, цитата наводиться в лапках, а посилання береться у квадратні дужки із зазначенням порядкового номера джерела в списку використаних джерел та відповідної сторінки. Наприклад: «... набуття наукового знання передбачає оперування фактами, які характеризують певне явище, розробку наукової гіпотези (теорії), яка пояснює те чи інше явище і постановку експерименту для доведення висунутої теорії [8, с. 37]».

Текст цитати необхідно точно відтворювати й наводити повністю, щоб не спотворити думки автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. У тексті роботи допускається непряме цитування автора (переказ, виклад думок автора своїми словами), при цьому слід точно викладати думки автора та давати відповідні посилання на джерело.

Посилання на ілюстрації в тексті роботи вказуються порядковим номером ілюстрації, наприклад «рис. 1.2».

Посилання на формули вказуються порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)».

На всі таблиці роботи мають бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» у тексті пишуть скорочено, наприклад «...у табл. 1.2».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад «див. табл. 1.3».

4. Формули в тексті роботи розміщуються після посилання на них. Вони відокремлюються від тексту інтервалами в один рядок зверху і знизу та розміщуються посередині сторінки. Формули, якщо вони громіздкі й складні, розташовуються на окремих рядках. Це стосується і нумерованих формул. Декілька однотипних невеликих формул подаються в одному рядку через кому, а іноді невеликі нескладні формули розміщуються безпосередньо в тексті.

Переноси у формулі допускаються лише на знаках рівності, плюс, мінус, множення й ділення з повторенням знаку в наступному рядку.

Символи та коефіцієнти, що наводяться у формулі, описуються безпосередньо під нею в тій послідовності, в якій згадуються у формулі.

Значення кожного символу або числового коефіцієнта подається з нового рядка. Перший рядок починається словом «де» без двокрапки.

Номер формули розміщується на правому боці сторінки на рівні нижнього рядка.

5. Ілюстративний матеріал у роботі використовується з метою більш наочного представлення результатів досліджень та їх обґрунтування. Найчастіше в роботах використовуються такі види ілюстративних матеріалів: креслення, рисунки, таблиці, діаграми, графіки, схеми, фотографії.

Усі ілюстрації зазначаються в тексті роботи. Якщо ілюстративний матеріал за обсягом перевищує третину сторінки, він має виноситися в додатки.

Назва ілюстрації розміщується відразу після її номера, внизу.

Цифровий матеріал роботи оформлюється у вигляді таблиць. Слово «Таблиця» починається з великої літери, прописується курсивом і розміщується у верхньому правому куті сторінки, а її назва – посередині, симетрично до тексту і наводиться жирним шрифтом.

Приклад побудови таблиці

Таблиця 1.1

Назва таблиці	
Шапка	
Рядки	

Боковик Графи (колонки)

Заголовки граф мають починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків має бути не менше ніж 8 міліметрів. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Таблиця розміщується після першого згадування про неї в тексті так, щоб її можна було читати без обертання переплетеного блока рукопису або з обертанням за стрілкою годинника.

Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку. У разі перенесення таблиці на інший аркуш слово «Таблиця», її номер і назва не повторюються, далі над іншими частинами праворуч пишуться скорочено слова «Продовж. табл.» і вказується тільки номер таблиці, наприклад: «Продовж. табл. 1.2».

Додаток 1

до вимог щодо написання, оформлення
та представлення учнівських науково-
дослідницьких робіт

Зразок оформлення титульного аркуша

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Тернопільське обласне комунальне територіальне відділення МАН України

Відділення математики
Секція прикладної математики

НАБЛИЖЕНІ МАТЕМАТИЧНІ ОБЧИСЛЕННЯ В ЗАДАЧАХ РОЗПІЗНАННЯ ОБРАЗІВ

Роботу виконав:
Тітов Дмитро Сергійович,
учень 10 класу Тернопільської
спеціалізованої школи I-III ступенів
№3 з поглибленим вивченням
іноземних мов

Науковий керівник:
Ткаченко Олександр Кирилович,
кандидат фізико-математичних наук,
доцент Тернопільського національного
технічного університету ім. І. Пулюя

Тернопіль 2022

Додаток 4

до п. 6.2. Правил проведення I та II етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України у 2022/2023 навчальному році

МОТИВАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Мотиваційний лист - короткий (одна - дві сторінки) прозовий текст, який супроводжує дослідницький проєкт і відображає таке:

- причини, що спонукали автора до виконання дослідницького проєкту; особисті цінності;
- пояснює, що дослідник хоче змінити своїм проєктом;
- ким бачить себе в майбутньому.

Мотиваційний лист не є структурним елементом дослідницької роботи, але є документом, що входить до переліку обов'язкових документів, які подаються на кожен етап Конкурсу.

Мотиваційний лист повинен розкрити таке:

- як виникла ідея дослідження, що наштовхнуло на неї;
- які були етапи реалізації, хід дослідження (наприклад: спеціалізовані курси, прослухані за напрямом дослідження (у тому числі онлайн), літні школи, інші освітні/наукові заходи, листування з експертами, публічні заходи з відповідної тематики, які відвідував автор, поїздки, експедиції тощо);
- які труднощі постали перед дослідником у процесі роботи над проєктом.

Не допускається написання мотиваційних листів у віршованій формі, додавання малюнків, таблиць тощо.

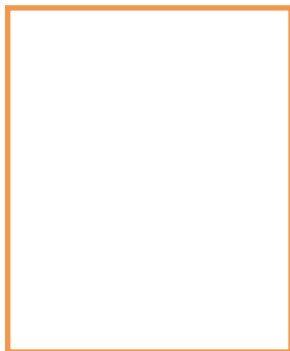
Мотиваційний лист пишеться з нової сторінки в довільній формі, розпочинається звертанням до членів журі, завершується іменем, прізвищем і підписом автора.

Додаток 5

до п. 6.2. Правил проведення I та II етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України у 2022/2023 навчальному році

ПРИКЛАДИ АНОТАЦІЙ

Тернопільське обласне комунальне територіальне відділення Малої академії наук України

Грицишин Яна Дмитрівна; Тернопільське обласне комунальне територіальне відділення МАН України; Зборівська державна українська гімназія імені Романа Завадовича; 10 клас; м. Зборів; Тернопільська область

Науковий керівник: Столяр Оксана Борисівна, професор кафедри хімії та методики її навчання ТНПУ ім. В. Гнатюка, доктор біохімічних наук

Оцінка екологічної значимості гідроелектростанцій в Україні з використанням біомаркерів двостулкового молюска

Дослідницьку роботу присвячено оцінці екологічної значимості гідроелектростанцій (ГЕС) у басейні р. Дністер з використанням біомаркерів двостулкового молюска.

Досліджено біомаркери двостулкових молюсків *Unio tumidus* з двох ділянок (до і нижче дамби) ГЕС міні та мікропотужності. Визначено показники окисного стресу, нейротоксичності та стабільності мембран лізосом, обчислено морфометричні характеристики молюсків та визначено фізико-хімічні параметри води. здійснено статистичну обробку результатів.

Проаналізовано наукову літературу щодо біоіндикації стану малих водойм, у яких розглядаються стан забруднення природних водойм, їх біоіндикація, явище окисного стресу та біохімічні адаптації двостулкових молюсків до впливу умов існування.

Показано відмінності стану біомаркерів, що свідчать про реакцію на токсичність середовища у молюсків з резервуару мініГЕС, очевидно, в результаті малої течії води, акумуляції токсикантів та підвищеної температури, та про ознаки стресу у молюсків у ділянці мікроГЕС, що пояснюємо циклічними змінами наповнення русла. Доведено, що біомаркери чутливо визначають відмінності у стані індикаторного організму навіть у ділянках, розділених дамбою. Фізико-хімічні показники виявляють географічно зумовлені особливості ділянок двох ГЕС.

Ключові слова: двостулкові молюски, гідроелектростанція, біомаркери, окисний стрес, нейротоксичність, цитотокс.

Додаток 6

до п. 6.2. Правил проведення I та II етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України у 2022/2023 навчальному році

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ
НАЦІЙ З ПИТАНЬ ОСВІТИ,
НАУКИ І КУЛЬТУРИ

МАЛА АКАДЕМІЯ
НАУК УКРАЇНИ
ПІД ЕГІДОЮ ЮНЕСКО

ДЕКЛАРАЦІЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України

Я, _____
підтверджую, що моя дослідницька робота на тему:

_____
_____

_____ є самостійним дослідженням, що не містить академічного плагіату. Зокрема в моїй роботі немає запозичення текстів, ідей чи розробок, результатів досліджень інших авторів без посилань на них, у тому числі буквального перекладу з іноземних мов чи перефразування, що видаються за свій текст, вирваних із контексту тверджень, «розлапкованих» цитат, фабрикації (вигаданих) даних, чи фальсифікації (вигаданих і модифікованих на догоду бажаному висновку) результатів досліджень.

Мною дотримано норми законодавства України про авторське право і суміжні права.

Список використаних джерел дійсно відображає опрацьований мною матеріал, посилання на джерела є коректними.

Розумію, що в разі виявлення порушення мною принципів академічної доброчесності, стверджених вище, моя робота буде дискваліфікована і я не зможу продовжувати участь у конкурсі.

Дата

_____
(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

Додаток 7
до п. 6.2. Правил проведення I та II
етапів Всеукраїнського конкурсу-
захисту науково-дослідницьких
робіт учнів-членів МАН України
у 2022/2023 навчальному році

ПАСПОРТ ЕКСПОНАТУ (РОЗРОБКИ)

Назва експонату (розробки): _____

Прізвище, ім'я автора (авторів) експонату (розробки): _____

Назва навчального закладу (клас, курс), адреса, тел/факс: _____

Назва гуртка _____

Прізвище, ім'я, по батькові керівника гуртка _____

Навчальний заклад, на базі якого працює гурток, поштова адреса, тел/факс _____

Примітка _____

Керівник навчального закладу
М. П.

Повна назва закладу освіти: _____

(назва, адреса навчального закладу, прізвище, ім'я, по батькові директора, тел. приймальної)

Прізвище, ім'я, по батькові керівника закладу освіти: _____

Номер телефону приймальної закладу освіти: _____

Клас (курс): _____

Наукове відділення: _____

Наукова секція: _____

Тема дослідницького проєкту: _____

Науковий керівник: _____

(прізвище, ім'я, по батькові, вчений ступінь, посада, контактний телефон)

Повна назва закладу позашкільної освіти _____

(назва, місцезнаходження закладу, телефон)

Чим зумовлений Ваш вибір напрямку наукового дослідження? _____

Чи були переможцем (учасником) інших конкурсів, олімпіад, змагань? (перелічити)

Чи володієте іноземною мовою (якою саме, рівень володіння)? _____

Чи в змозі Ви презентувати роботу іноземною мовою (якою саме)? _____

Чи маєте паспорт громадянина України для виїзду за кордон(дитячий проїзний документ)? _____

Сфера наукових інтересів: _____

В яких закладах вищої освіти мрієте навчатися? _____

Якою професією хотіли б оволодіти? _____

В якій галузі Ви хотіли б реалізувати себе в майбутньому (політика, наука, бізнес, інше)? _____

Які побажання Ви маєте щодо діяльності МАН України і процедури проведення конкурсу учнівських дослідницьких проєктів? _____

Додаток 9

до п. 6.2. Правил проведення I та II етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України у 2022/2023 навчальному році

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ПОСТЕРА

Постер – вертикально розміщений плакат формату А0 (120х90), збережений у форматі PDF (обсяг пам'яті не більше 3 МБ), що оформлюється українською мовою (крім секцій відділення мовознавства).

Постер повинен містити:

- зазначення територіального відділення;
- заголовок (назва проєкту, що співпадає з назвою дослідницької роботи);
- інформацію про автора (прізвище, ім'я, по батькові; повна назва закладу освіти; клас; населений пункт; прізвище, ім'я, по батькові та посада наукового керівника);
- короткий зміст проєкту (мета і завдання проєкту, матеріали та методи його виконання, об'єкт, предмет, результати й висновки).

ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ МАН УКРАЇНИ		
Фото автора	Назва проєкту	
	Прізвище, ім'я, по батькові автора, клас, заклад освіти, населений пункт Науковий керівник: ПІП, посада, місце роботи	
Мета, завдання дослідження		Рисунок 1 Підпис рисунка
Об'єкт, предмет дослідження		
Діаграма Підпис діаграми	Матеріали, хід та методи дослідження	
Рисунок 2 Підпис рисунка	Результати та висновки	ФОТО Підпис фото

Рисунок 1. Приклад розміщення інформації на постері

Рекомендований розмір заголовка – не менше 100 пунктів типографських; розмір тексту – не менше 20 пунктів типографських, міжрядковий інтервал – 1,5. Рисунки мають бути чіткі, з підписами; умовні позначення на них мають бути розшифровані. Речення тексту слід робити короткими, конкретними, однозначними.